Европейски парламент
2014-2019

Документ за разглеждане в заседание

A8-0153/2016

26.4.2016

ДОКЛАД

относно бедността през призмата на равенството между половете
(2015/2228(INI))

Комисия по правата на жените и равенството между половете

Докладчик: Мария Арена

Докладчик (*):
Лин Бойлан, комисия по заетост и социални въпроси

(*) Асоциирана комисия – член 54 от Правилника за дейността

PR_INI

СЪДЪРЖАНИЕ

Страница

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ 3

ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ 24

СТАНОВИЩЕ НА КОМИСИЯТА ПО ЗАЕТОСТ И СОЦИАЛНИ ВЪПРОСИ..... 26

СТАНОВИЩЕ НА КОМИСИЯТА ПО КУЛТУРА И ОБРАЗОВАНИЕ 35

РЕЗУЛТАТ ОТ ОКОНЧАТЕЛНОТО ГЛАСУВАНЕ ВЪВ ВОДЕЩАТА КОМИСИЯ ... 42

ПОИМЕННО ОКОНЧАТЕЛНО ГЛАСУВАНЕ ВЪВ ВОДЕЩАТА КОМИСИЯ..... 43

(*) Асоциирана комисия – член 54 от Правилника за дейността

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

относно бедността през призмата на равенството между половете
(2015/2228(INI))

Европейският парламент,

– като взе предвид член 2 и член 3, параграф 3 от Договора за Европейския съюз,

– като взе предвид членове 8, 9, 151, 153 и 157 от Договора за функционирането на Европейския съюз,

– като взе предвид Хартата на основните права на Европейския съюз, и по-конкретно нейните разпоредби относно социалните права и равенството между мъжете и жените,

– като взе предвид Конвенцията на ООН за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените от 1979 г.,

– като взе предвид Конвенцията на Съвета на Европа относно предотвратяването и борбата с насилието срещу жените и домашното насилие (Конвенция от Истанбул),

– като взе предвид стратегията на ЕС за растеж „Европа 2020“ и по-специално нейната цел за намаляване с 25% до 2020 г. на броя на европейските граждани, които живеят под националните прагове на бедността, като по този начин се помогне на над 20 милиона души да излязат от състоянието на бедност, и като има предвид необходимостта да се разгърнат напълно системите за социална сигурност и пенсии на държавите членки, за да се осигури подходящо подпомагане на доходите,

– като взе предвид пакета от мерки на Комисията в областта на социалните инвестиции от 2013 г.,

– като взе предвид общността за обмяна на практики относно свързаните с пола аспекти (GenderCop) в рамките на Европейския социален фонд, и по-специално нейната работна група относно бедността и приобщаването,

– като взе предвид член 7 от Регламента за общоприложимите разпоредби за структурните фондове за периода 2014 – 2020 г.,

– като взе предвид годишния конвент за 2014 година на Европейската платформа срещу бедността и социалното изключване,

– като взе предвид Директива 2006/54/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 5 юли 2006 г. за прилагането на принципа на равните възможности и равното третиране на мъжете и жените в областта на заетостта и професиите (преработена),

– като взе предвид Директива 2010/18/ЕС на Съвета от 8 март 2010 г. за прилагане

на ревизираното рамково споразумение за родителския отпуск, сключено между Конфедерацията на европейския бизнес (BUSINESSEUROPE), Европейската асоциация на занаятите и малките и средните предприятия (UEAPME), Европейския център на предприятията с държавно участие и на предприятията от общ икономически интерес (CEEP) и Европейската конфедерация на профсъюзите (ETUC), и за отмяна на Директива 96/34/ЕО,

– като взе предвид пътната карта на Комисията от август 2015 г. относно ново начало за справяне с предизвикателствата на равновесието между професионалния и личния живот, пред които са изправени работещите семейства,

– като взе предвид работния документ на службите на Комисията от 3 декември 2015 г., озаглавен „Стратегически ангажимент за равенство между половете за периода 2016—2019 г.“ (SWD(2015)0278),

– като взе предвид резултатите от проучването относно лесбийките, гейовете, бисексуалните и транссексуалните лица в ЕС, извършено от Агенцията на Европейския съюз за основните права и публикувано на 17 май 2013 г.,

– като взе предвид своята резолюция от 13 октомври 2005 г. относно жените и бедността в Европейския съюз[1] и своята резолюция от 3 февруари 2009 г. относно преодоляването на дискриминацията на основание пол и солидарност между поколенията[2],

– като взе предвид своята позиция, приета на първо четене на 20 октомври 2010 г., с оглед на приемането на Директива 2011/.../ЕС на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Директивата за отпуска по майчинство[3],

– като взе предвид своята резолюция от 8 март 2011 г. относно облика на бедността сред жените в Европейския съюз[4],

– като взе предвид своята резолюция от 5 април 2011 г. относно приоритетите и очертаването на новата политическа рамка на ЕС за борба с насилието срещу жени[5],

– като взе предвид своята резолюция от 13 септември 2011 г. относно положението на жените, наближаващи пенсионна възраст[6],

– като взе предвид своята резолюция от 25 октомври 2011 г. относно положението на самотните майки[7],

– като взе предвид своята резолюция от 20 април 2012 г. относно жените и

[1] ОВ C 233 E, 28.9.2006 г., стр. 130.
[2] ОВ C 67 E, 18.3.2010 г., стр. 31.
[3] ОВ C 70 E, 8.3.2012 г., стр. 162.
[4] ОВ C 199 E, 7.7.2012 г. стр. 77.
[5] ОВ C 296 E, 2.10.2012 г. стр. 26.
[6] ОВ C 51 E, 22.2.2013 г., стр. 9.
[7] ОВ C 131 E, 8.5.2013 г., стр. 60.

изменението на климата[1],

– като взе предвид своята резолюция от 24 май 2012 г. относно прилагането на принципа за равно заплащане на мъжете и жените за равен труд или за труд с равна стойност[2],

– като взе предвид своята резолюция от 6 февруари 2013 г. относно 57-ата сесия на Комисията по статута на жените към ООН (КСЖ): изкореняване и предотвратяване на всички форми на насилие спрямо жени и момичета[3],

– като взе предвид своята резолюция от 12 март 2013 г. относно последиците от икономическата криза върху равенството между половете и правата на жените[4],

– като взе предвид своята резолюция от 10 март 2015 г. относно напредъка в областта на равенството между жените и мъжете в Европейския съюз през 2013 г.[5],

– като взе предвид своята резолюция от 9 юни 2015 г. относно стратегията на ЕС за равенство между жените и мъжете за периода след 2015 г.[6],

– като взе предвид своята резолюция от 8 октомври 2015 г. относно прилагането на Директива 2006/54/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 5 юли 2006 г. за прилагането на принципа на равните възможности и равното третиране на мъжете и жените в областта на заетостта и професиите[7],

– като взе предвид своята резолюция от 8 октомври 2015 г. относно подновяване на Плана за действие на ЕС относно равенството между половете и овластяването на жените при сътрудничеството за развитие[8],

– като взе предвид проучването, озаглавено „Самотните родители и заетостта в Европа“, от април 2014 г., възложено от Комисията,

– като взе предвид доклада на комисията по заетост и социални въпроси относно постигане на целта за борба с бедността в контекста на увеличаването на разходите на домакинствата, както и приложеното становище на комисията по правата на жените и равенството между половете,

– като взе предвид член 52 от своя правилник,

– като взе предвид доклада на комисията по правата на жените и равенството между половете и становищата на комисията по заетост и социални въпроси и комисията по култура и образование (A6-0153/2016),

---

[1] ОВ C 258 E, 7.9.2013 г., стр. 91.
[2] ОВ C 264 E, 13.9.2013 г., стр. 75.
[3] ОВ C 24, 22.1.2016 г., стр. 8.
[4] Приети текстове, P7_TA(2013)0073.
[5] Приети текстове, P8_TA(2015)0050.
[6] Приети текстове, P8_TA(2015)0218.
[7] Приети текстове, P8_TA(2015)0351.
[8] Приети текстове, P8_TA(2015)0350.

А. като има предвид, че според последните данни на Евростат броят на жените в състояние на бедност остава трайно по-висок от този на мъжете, като понастоящем около 64,6 милиона жени са в състояние на бедност в сравнение с 57,6 милиона мъже[1]; като има предвид, че бедността оказва различно въздействие върху жените и мъжете; като има предвид, че жените са били особено засегнати от риска от изпадане в бедност в ЕС-28 през 2014 г., като процентът е 46,6% преди социални трансфери и 17,7% след социални трансфери; като има предвид, че равнищата на бедност сред жените се различават значително в отделните държави членки; като има предвид, че независимо от това колко специфични са рисковите групи, като например възрастни жени, несемейни жени, самотни майки, лесбийки, бисексуални жени, транссексуални жени и жени с увреждания, равнището на бедност сред жените мигранти и жените от етническите малцинства е еднакво в целия ЕС; като има предвид, че 38,9% от населението и 48,6% от несемейните жени в ЕС-28 не са в състояние да се справят с неочаквани разходи; като има предвид, че по данни на Върховния комисар на ООН по правата на човека мнозинството от най-бедните хора в света са жени и броят на жените, които живеят в бедност в селските райони, е нараснал с 50% от 1975 г.; жените изработват две трети от работните часове в света и произвеждат половината от световната храна, но получават само 10% от световния доход и притежават по-малко от 1% от имуществото в световен мащаб;

Б. като има предвид, че равенство между половете, постигнато в областта на пазара на труда чрез увеличаване на социалното и икономическото благополучие, е от полза не само за жените, но за икономиката и за обществото като цяло; като има предвид, че целта за гарантиране на равенството между мъжете и жените датира от Римския договор от 1957 г.;

В. като има предвид, че посредством Конвенцията за правата на детето на ООН и Програмата до 2030 г. за устойчиво развитие правителствата са поели ангажимент да гарантират, че всички момчета и момичета завършват пълния цикъл на първоначалното образование; като има предвид, че Парламентът организира проява под надслов „Овластяване на момичетата и жените посредством образованието“, която се проведе на Международния ден на жената през май 2015 г.; като има предвид, че и формалното образование, и самостоятелното учене са от основно значение за преодоляване на маргинализацията и множеството различни форми на дискриминация чрез диалог, откритост и разбирателство между общностите и чрез овластяване на маргинализираните общности;

Г. като има предвид, че в период на икономическа рецесия хората, изложени вече на риск от живот в бедност – които е по-вероятно да бъдат жени, се намират в уязвима позиция на пазарите на труда и по отношение на социалната сигурност, особено групите, подложени на множествена дискриминация; като има предвид, че проучването относно ЛГБТ лицата в ЕС констатира, че лесбийките, бисексуалните и транссексуалните жени са изправени пред непропорционален риск от дискриминация въз основа на тяхната сексуална ориентация или полова идентичност, дискриминация в областта на заетостта (19%), образованието (19%), жилищното настаняване (13%), здравеопазването (10%) и достъпа до социални

[1] http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/refreshTableAction.do?tab=table&plugin=1&pcode=t2020_50&language=fr

услуги (8%); като има предвид, че това води до непропорционален риск за тяхното икономическо и социално благополучие;

Д. като има предвид, че политиките на бюджетни ограничения, изискани от Комисията и осъществени от държавите членки, в допълнение към икономическата криза от последните няколко години, увеличиха неравенството и засегнаха най-вече жените, което изостри проблема с бедността сред жените и доведе до все по-голямото им изключване от пазара на труда; като има предвид, че мрежата от обществени услуги и инфраструктура, предоставяща грижи за децата, възрастните и болните, както и предлагането на тези висококачествени и безплатни обществени услуги се ограничиха;

Е. като има предвид, че семействата с един родител са изложени на по-голям риск от бедност или социално изключване (49,8% в сравнение с 25,2% при средностатистическите домакинства с деца на издръжка, въпреки че има големи разлики между държавите членки)[1]; като има предвид, че по данни на Евростат през 2014 г. жените са съставлявали 56,6% от домакинствата с един родител в ЕС; като има предвид, че бедността оказва значително въздействие върху личностното развитие и образованието на децата, а последиците могат да се проявяват цял живот; като има предвид, че разликата по отношение на образованието между деца от различни социално-икономически прослойки е нараснала (в 11 държави осигуряването на образование за децата на ранна възраст и грижи за децата между 0 и 3 години достига обхват от не повече от 15%); като има предвид, че съществува голяма вероятност от предаване на бедността на няколко поколения; като има предвид, че липсата на качествено образование е фактор, който значително увеличава риска от детска бедност и социално изключване на децата, както и че редица фактори, свързани със семейния живот, като липсата на стабилност, насилието или лошите жилищни условия, значително увеличават риска от преждевременно напускане на училище;

Ж. като има предвид, че жените, които живеят в селските райони, са особено засегнати от бедността; като има предвид, че много жени, които живеят в селските райони, дори не са регистрирани на пазара на труда или като безработни; като има предвид, че процентът на безработица сред жените в селските райони е изключително висок и онези, които работят, са с много ниски доходи; като има предвид, че жените в селските райони имат ограничен достъп до образование, ранно диагностициране на рак и до здравеопазване като цяло;

З. като има предвид, че животът в риск от бедност води до социално изключване и липса на участие в живота на обществото по отношение на достъпа до образование, правосъдие, първични здравни услуги, приемливо жилище и приемлив хранителен режим, вода и енергия, достъп до и участие в култура и информация, спорт и обществен транспорт; като има предвид, че инвестирането в политики за подкрепа на жените подобрява условията на живот на семействата им, и по-специално тези на техните деца;

И. като има предвид, че само 11% от майките в Европа искат да бъдат наети на работа на пълно работно време, а 63% от жените биха искали да имат възможност

[1] „Спасете децата“, „Детската бедност и социалното изключване в Европа“, Брюксел, 2014 г., стр. 14

за по-гъвкаво работно време, така че да могат да го приспособят към своите семейни отговорности[1];

Й. като има предвид, че разликата в заплащането на мъжете и жените възлиза на 16,3% и като има предвид, че нетипичните и несигурните форми на трудови договори (договори за нулево работно време, временна или междинна заетост, почасова заетост и др.) също засягат в по-голяма степен жените, отколкото мъжете; като има предвид, че тези несигурни договори още повече излагат жените на бедност и водят до създаването на категория на работещи бедни;

К. като има предвид, че много често жените, които възнамеряват да започнат стопанска дейност, изпитват затруднения при получаването на достъп до кредит, тъй като традиционните финансови посредници не са склонни да предоставят заеми, защото считат, че жените предприемачи са изложени на риск в по-голяма степен и са по-малко склонни да разрастват своята дейност и да извършват доходоносни инвестиции;

Л. като има предвид, че жените често биват наемани като домашни работници, в много случаи извън обхвата на националното трудово законодателство; като има предвид, че по-специално жените без документи са изложени на риска да бъдат принудени да работят и да бъдат експлоатирани в тази област;

М. като има предвид, че по-често жените, отколкото мъжете, поемат отговорност за полагане на грижи за възрастни или болни членове на семейството или членове на семейството на издръжка, както и за децата, и по-често се случва временно да преустановят своята кариера, което води до по-ограниченото им участие и дълги периоди на неактивност на пазара на труда; като има предвид, че създаването на качествени и достъпни социални услуги и учреждения за образование и грижи в ранна детска възраст или полагане на грижи на други зависими лица като възрастни хора намалява риска от обедняване; като има предвид, че съвсем малко държави членки са постигнали или надминали целите от Барселона, които трябва да бъдат разглеждани като основна предпоставка за напредък по отношение на равната подялба на отговорностите за полагането на грижи;

Н. като има предвид, че в контекста на измеренията на бедността между различните поколения предприемането на мерки по отношение на положението на момичетата и младите жени, изправени пред социално изключване и бедност, е ключов фактор за справяне с феминизирането на бедността;

О. като има предвид, че в ЕС-27 като цяло, 34% от самотните майки в активна възраст са изложени на риск от бедност, в сравнение със 17% в случая на другите семейства в активна възраст с деца;

П. като има предвид, че разликата по отношение на пенсионните права достига средно 40% в резултат на различия, създавани от трайното неравенство по отношение на заплатите и достъпа до заетост, дискриминацията, както и разлика в заплащането на жените и мъжете на пазара на труда; като има предвид, че разминаването в пенсиите съставлява пречка за икономическата независимост на

[1] Резултати от „Проучване сред майките в Европа“, 2011 г., Mouvement Mondial des Meres-Europe

жените и е една от основните причини, поради които с напредването на възрастта жените се оказват под прага на бедността; като има предвид, че са необходими действия, за да се гарантира еднакъв достъп на жените до адекватни пенсионни схеми; като има предвид, че разликата в пенсиите е намаляла между 2006 г и 2012 г. в държавите членки, в които Директива 2006/54/ЕО е била приложена[1];

Р. като има предвид, че нарастващият риск от бедност е тясно свързан с бюджетните съкращения, засягащи образованието, системите за социална сигурност и полагане на грижи; като има предвид, че жените и децата бяха по-силно засегнати от кризата и мерките за строги икономии, въведени в редица европейски държави;

С. като има предвид, че жените са основен фактор за икономическото и социално развитие и че доброто образование е една от най-ефективните налични стратегии за излизане от цикъла на бедността; като има предвид, че значителната финансова тежест, свързана с платеното образование, като се отчитат съответните преки и непреки разходи, представлява значителна пречка за бедните хора да придобият по-добри квалификации; като има предвид, че момичетата постигат по-добри резултати в училище от момчетата, но често се сблъскват с по-големи трудности или са възпрепятствани да трансформират този успех в образованието в професионални постижения поради семеен или друг натиск;

Т. като има предвид, че тормозът оказва силно въздействие върху резултатите от образованието и че той се отразява по различен начин върху психиката на момчетата и момичетата и върху техните резултати;

У. като има предвид, че стереотипите, ширещи се в обществото, се коренят в патриархалната структура и поставят жените в подчинена роля в обществото, като допринасят за феминизирането на бедността; като има предвид, че тези стереотипи се развиват още от детска възраст и се отразяват в избора на образование и обучение и на пазара на труда; като има предвид, че жените твърде често остават ограничени да изпълняват „по-благоприятни“ за тях функции, за които те не са подходящо възнаградени, и остават слабо представени в някои области като математиката, науките, бизнеса, ИКТ и инженерството, както и на отговорни позиции; като има предвид, че тези стереотипи, в съчетание с факта, че секторите, доминирани от мъже, определят нормата по отношение на възнагражденията, водят до дискриминация, основана на пола;

Ф. като има предвид, че съществуват пропуски по отношение на характеризирането на понятието „домакинство“ от гледна точка на събирането на данни, тъй като се предполага, че всички членове на домакинството печелят еднакво и разпределят ресурсите поравно; като има предвид, че при разглеждането на неравенството в доходите рядко се използват параметри, различни от „домакинство“; като има предвид, че концепцията за „домакинство“ не позволява в процеса на определяне на политиките да се вземе предвид положението на жените по отношение на доходите или данъчните задължения;

Х. като има предвид, че стратегията „Европа 2020“ за превръщането на ЕС в интелигентна, устойчива и приобщаваща икономика съдържа амбициозни цели

[1] http:\\www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/547546/EPRS_STU(2015)547546_EN.pdf, стр.11

като например равнище на заетост от 75% и намаляване с поне 20 милиона на броя на лицата, засегнати или застрашени от бедност и социално изключване до 2020 г.; като има предвид, че целите на програма Европа 2020 предвиждат намаляване на равнището на ранно напускане на училище под 10%;

Ц. като има предвид, че една от целите на „Европа 2020“ е 40% от лицата на възраст от 30 до 34 години да имат университетско образование в сравнение със средната стойност към момента от 37,9%; като има предвид, че средният процент при жените надхвърли 42,3% в сравнение с мъжете, при който този дял е 33,6%;

Ч. като има предвид, че изпълнението на целта на стратегията „Европа 2020“ за борба с бедността, която е една от петте измерими цели на стратегията, изискват значителен нов политически тласък; като има предвид, че тези цели не могат да бъдат изпълнени, ако политиката за борба с бедността не включва значително измерение във връзка с пола, като бъдат приети национални политики за защита на жените, в частност от риска от бедност;

Ш. като има предвид, че бедността и социалното изключване, както и икономическата зависимост на жените могат да бъдат фактори, засилващи насилието срещу жените и момичетата, както и обратното, тъй като насилието има последствия за здравето на жените и често води до загуба на работното място, до бездомничество, социално изключване и бедност; като има предвид, че това включва диспропорционална уязвимост спрямо трафика на хора и сексуалната експлоатация; като има предвид освен това, че много жени, засегнати от тази форма на насилие, продължават да живеят с малтретиращите ги лица, тъй като са икономически зависими;

Щ. като има предвид, че равенството между половете предоставя инструмент за борба с бедността сред жените, тъй като оказва положително въздействие върху производителността и икономическия растеж и води до по-голямо участие на жените на пазара на труда, което, на свой ред, е свързано с много социални и икономически ползи;

Бедност и баланс между професионалния и личния живот

1. подчертава решаващата роля на висококачествените обществени услуги за борбата срещу бедността, особено бедността сред жените, тъй като те зависят в по-голяма степен от подобни услуги;

2. подчертава, че мъжете трябва да бъдат насърчавани и ангажирани да насърчават равенството между половете във всички области и на всички равнища на пазара на труда;

3. счита, че държавите членки следва да отдават приоритетно значение на въпроса за съвместяването на личния и професионалния живот чрез въвеждането на съобразени с нуждите на семействата условия на труд, например гъвкаво работно време и възможност за дистанционна работа; отбелязва, че липсата на достъпни и качествени услуги за полагане на грижи за деца, зависими лица и възрастни хора, в частност недостигът на детски ясли, детски градини и заведения за дългосрочни грижи, допринася за социалното изключване, разликата в заетостта между

половете и свързаната с тях разлика в заплащането и пенсиите на жените и мъжете; подчертава, че равният достъп до безплатно висококачествено образование в ранна детска възраст и грижи на достъпни цени, до формално, неформално и неофициално образование и до услуги за подкрепа на семейството е от основно значение за насърчаването на жените да навлизат и да остават на пазара на труда при осигуряване на равни възможности и чрез прекъсване на цикъла на бедността, тъй като това помага на жените да придобият самостоятелност и квалификации, които служат за осигуряването на заетост;

4. изразява дълбоко съжаление във връзка с политиките на строги икономии, провеждани от Европейския съюз, които заедно с икономическата криза допринасят за повишаването на равнището на бедността, особено сред жените;

5. призовава държавите членки и Комисията да разработват и използват наличните политически и финансови инструменти, включително пакета за „социални инвестиции“ за постигане на целите от Барселона; в този контекст призовава за оптимизиране на Европейския социален фонд (ЕСФ) и на Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), за отдаване на приоритетно значение на създаването на публични и частни инфраструктури за грижи и помощ за деца и други зависими лица при ползването на социалните инвестиции и на Регламента за Европейския фонд за стратегически инвестиции (ЕФСИ), както и за използване на механизма за гъвкавост, въведен в рамките на Пакта за стабилност и растеж, за финансиране на образование и грижи в ранна детска възраст (ECEC); предлага Комисията да предостави специфични ресурси чрез механизъм за съфинансиране за насърчаване на мерки за стимулиране на конкретни територии, страдащи от недостиг на образование и грижи в ранна детска възраст (ECEC) и в които процентът на заетост при жените е изключително нисък;

6. призовава държавите членки да прилагат политики, които защитават, подобряват и насърчават безплатни и висококачествени обществени услуги, най-вече в областта на здравеопазването, образованието, социалната сигурност и правосъдието; припомня, че е изключително важно обществените служби да разполагат с необходимите финансови и човешки ресурси, за да изпълняват своите цели;

7. призовава Комисията и държавите членки да предприемат необходимите мерки, за да насърчават съвместяването на професионалния и личния живот, за да дадат възможност на жените, особено на тези, които са изложени на най-голям риск от бедност, да продължат кариерата си на пълно работно време или ако предпочитат, да имат достъп до работа на непълно или на гъвкаво работно време;

8. призовава Комисията, в тясно сътрудничество с държавите членки, да предприеме всеобхватна и цялостна законодателна инициатива с оглед на посрещането на нуждите на майки и бащи във връзка с различните видове отпуск, а именно по отношение на отпуска по майчинство, отпуска по бащинство, отпуска за отглеждане на дете и отпуска за полагащите грижи лица, по-специално за да се помогне на мъжете да играят активна роля като бащи и по този начин да се дадат на жените равни възможности за участие на пазара на труда, което от своя страна ще повиши икономическата им независимост; отчита факта, че някои държави

членки вече са приели законодателство по този въпрос, който излиза извън обхвата на разпоредбите на правото на Съюза; призовава държавите членки да обмислят изготвянето на законодателство за защита или увеличаване на правата във връзка с майчинството, бащинството и на правата на родителите; подчертава факта, че през 2010 г. едва 2,7 % от лицата, ползвали правото си на родителски отпуск, са мъже, което показва необходимостта от конкретни действия, за да се гарантира предоставянето на индивидуално и непрехвърляемо право на родителски отпуск при възможно най-благоприятни условия;

9. отново изразява своето разочарование поради оттеглянето на директивата относно отпуска по майчинство след години на усилия, насочени към намиране на изход от безизходицата и по този начин гарантиране на по-добра защита на гражданите на ЕС; призовава Комисията да представи ново предложение и да се съобрази с позицията на ЕП за повишаване на настоящия минимален гарантиран отпуск по майчинство от 14 на 20 седмици напълно платен отпуск и за задължително право на платен отпуск по бащинство; счита, че трябва да бъдат взети конкретни мерки във всички държави членки за подобряване на равновесието между професионалния и личния живот за жените; настоятелно призовава Комисията да включи по-стабилно социално измерение и цели, насочени към равенството между половете, в европейския семестър;

10. приветства предложението за въвеждане на отпуск за лицата, полагащи грижи, предвидено в пътната карта на Комисията относно ново начало за справяне с предизвикателствата на равновесието между професионалния и личния живот, пред които са изправени работещите семейства;

11. призовава за преминаване към индивидуализиране на правата в политиката за социална справедливост;

Бедност и работа

12. призовава Комисията и държавите членки да осъществяват политики за насърчаване на заетостта на жените и на интегрирането на пазара на труда на маргинализирани в социално отношение групи от жени в контекста на постигането на целите на стратегията „Европа 2020“, да укрепват и подобряват образованието и да инвестират повече в кампании за обучение и информация, за да се гарантира, че квалификациите имат предимство в последващото интегриране на жените на пазара на труда, като се поставя акцент върху ученето през целия живот, тъй като то осигурява на жените необходимите умения за достъп до висококачествени работни места и дава възможност на жените да се преквалифицират в условията на постоянно променящ се пазар на труда; призовава за по-голямо насърчаване на учебните предмети в областта на НТИМ (наука, технологии, инженерство и математика), насочени към млади момичета, с цел да се преодолеят своевременно съществуващите стереотипи в образованието и да се предприемат действия срещу дълготрайните пропуски по отношение на заетостта и заплащането; призовава за разработване на качествени и достъпни обществени услуги за предоставяне на грижи, гъвкави, но не и несигурни трудови договори, които носят ползи и на жените, и на мъжете, и на мерки за борба срещу сегрегацията на мъжете и жените по занятие и сектор, включително в света на

бизнеса и в управленските длъжности;

13. изтъква, че достъпът до кредити, финансови услуги и консултиране е от основно значение за предоставянето на възможности на жените, изправени пред социално изключване в предприемачеството, както и засилване на тяхното представяне в сектора; призовава Комисията и държавите членки да предприемат ефективни мерки за осигуряване на по-голям достъп до финансиране за жени, които искат да започнат собствен бизнес или инвестиционни проекти, и да насърчават предприемачеството сред жените, тъй като то допринася за общото икономическо и социално развитие, да улесняват достъпа до кредитиране също чрез инструменти за микрокредитиране, по-специално по отношение на уязвимите жени, които са изправени пред множествена дискриминация, и да разработват и разширяват програмите за самостоятелна заетост по начин, който не поражда несигурност; подчертава значението в този контекст на обмена и насърчаването на най-добрите практики, наставничеството, женските ролеви модели и други форми на подкрепа за безработните жени;

14. подчертава решаващото значение на: реформирането на макроикономическите, социалните и трудовите политики чрез привеждането им в съответствие с политиките в областта на равенството между половете, за да се гарантира икономическа и социална справедливост за жените; преразглеждането на методите, използвани за определяне на равнището на бедност, и разработването на стратегии за насърчаване на справедливото разпределение на благата; гарантирането на минимален доход и достойни заплати и пенсии и създаването на повече висококачествени работни места с права за жените; както и предоставянето на възможност на жените и момичетата да се възползват от обществени услуги с висок стандарт, включително по отношение на намаляването на различията между половете, когато става въпрос за подобряване на социалните услуги;

15. отбелязва, че жените по-често биват наемани на несигурни, ниско платени работни места и на нестандартни трудови договори; отбелязва, че едно от проявленията на несигурността на заетостта е делът на непълно работно време не по собствен избор, който допринася за опасността от бедност и се е увеличил от 16,7 % на 19,6 % от общата заетост; призовава държавите членки и Комисията да увеличат усилията си в борбата срещу недекларирания труд, несигурните работни места и злоупотребата с атипични форми на трудови договори, включително договори за нулево работно време в някои държави членки; подчертава високите равнища на недекларирани труд, извършван от жените, което се отразява отрицателно върху техните доходи, социална сигурност и закрила и има вредно влияние върху БВП на ЕС; настоятелно призовава държавите членки да разгледат възможността за прилагане на препоръките на Международната организация на труда (МОТ), предназначени за намаляване на мащаба на несигурните условия на труд[1], като например анализиране и ограничаване на обстоятелствата, при които могат да се използват несигурни договори и ограничаване на продължителността на времето, през което работниците могат да бъдат наемани по последователни договори от този тип, след което би следвало да им се даде възможност за

[1] Международна организация на труда,Политики и разпоредби за борба с несигурната трудова заетост, 2011 г.

постоянен договор;

16. призовава държавите членки да наблюдават правата на работещите жени, които все по-често работят на нископлатени работни места и са жертви на дискриминация;

17. посочва, че съществуват нови категории жени, живеещи в бедност, които се състоят от млади жени професионалисти, особено в някои държави членки, в които данъчните политики не отчитат трудностите, пред които са изправени тези категории, и които по този начин осъждат голям дял млади жени, завършили висше образование, на несигурна работа и доходи, които рядко успяват да надхвърлят прага на бедността („новите бедни“);

18. подновява своя призив към Комисията за преразглеждане на действащото законодателство с цел премахване на разликите в заплащането и пенсиите на мъжете и жените; отбелязва, че мерките за увеличаване на прозрачността на заплащането е от основно значение за преодоляване на разликите в заплащането между жените и мъжете, и призовава държавите членки да изпълняват препоръката на Комисията от 7 март 2014 г. относно укрепването на принципа на равното заплащане за мъжете и жените посредством прозрачност, включително прехвърляне на тежестта на доказване при оспорване на основана на пола дискриминация на работното място;

19. призовава Комисията да проведе проучване относно начина, по който процедурите, свързани с официалното признаване на смяната на пола на лицата, или липсата на такива процедури влияе на позицията на транссексуалните лица на пазара на труда, по-специално на достъпа им до заетост, ниво на възнаграждение, професионално развитие и пенсии;

20. счита, че е необходимо спешно да се разработи на равнище ЕС определение на понятието „труд с равна стойност“, като се вземе предвид съдебната практика на Съда на ЕС, за да се гарантира, че такива фактори като условията на труд, отговорността, възложена на работниците, и физическите и психическите условия на съответната работа са взети под внимание; счита, че е необходимо спешно да се разгледа въпросът за „равно заплащане за труд с равна стойност“ в различните сектори, така че да може да бъде приложено по-широко тълкуване, което да покрива разликите в заплащането за видове труд, които може да не изглеждат сравними на пръв поглед, като например по отношение на сектора на помощния медицински персонал в сравнение с производствения сектор;

21. отбелязва със загриженост, че жените често получават пенсии, които са на стойност съвсем малко над минималното равнище за прехрана, като има различни причини за това, като например това, че са прекъснали временно трудовата си заетост или са я прекратили, за да се грижат за семейството си, фактът, че в техния трудов стаж преобладават договорите за частично работно време, или пък че те са работили без заплащане за своя съпруг, основно в търговията или селското стопанство, и не са правили вноски в система за социално осигуряване;

22. приветства факта, че Комисията счита принципа за „равно заплащане за труд с равна стойност“ за една от ключовите области за действие в новата стратегия за

равенство между половете; въпреки това изразява съжаление относно факта, че Комисията е публикувала само работен документ, като по този начин е понижила значението на своята стратегия за равенство между половете до това на вътрешен документ; поради това призовава Комисията да приеме съобщение за „Нова стратегия за равенството между половете и правата на жените в периода след 2015 г.“, така че включените цели и политики да могат да бъдат прилагани ефективно;

23. призовава държавите членки да гарантират, че всяко лице, прекъснало временно професионалната си дейност, за да се посвети на образованието на децата или грижите за възрастни лица, може да се завърне на пазара на труда и да заеме отново стария си пост и равнище на професионално развитие;

24. приканва Комисията да извърши оценка на въздействието на схемите за минимален доход в ЕС, както и да разгледа по-нататъшни стъпки, които да вземат предвид икономическите и социалните обстоятелства във всяка държава членка, а също и да направи оценка на това, дали схемите дават възможност на домакинствата да посрещат основни лични нужди; приканва Комисията да оцени въз основа на това начина и средствата за осигуряване на адекватен минимален доход над прага на бедността, възлизащ на 60 % от националния среден доход във всички държави членки в съответствие с националните практики и традиции, като същевременно се зачитат индивидуалните характеристики на държавите членки с цел подпомагане на социалното сближаване в целия ЕС; отново призовава настоятелно държавите членки да въведат минимална национална пенсия, която да не е по-ниска от прага на риск от бедност;

25. отбелязва, че групата на пенсионираните жени е най-уязвима и че те често живеят в бедност или са изложени на риск от бедност; призовава държавите членки да разглеждат въпроса за намаляване на разликата в пенсиите на жените и мъжете като икономическа цел; призовава държавите членки да реформират пенсионните системи с цел да гарантират винаги адекватни пенсии за всички и с оглед на премахване на разликата в пенсиите; счита, че инструментите за справяне с разликите в пенсиите включват адаптирането на пенсионните системи, за да се гарантира равенство между жените и мъжете, корекции в системите на образованието, професионалното планиране, родителския отпуск и останалите услуги за подкрепа на родителството; призовава държавите членки да обмислят възможността за предоставяне на споделени пенсионни права в случай на развод и законна раздяла, в съответствие с принципа на субсидиарност; отбелязва, че професионалните пенсионни схеми за старост все по-често се прилагат според застрахователни принципи, а това може да породи редица пропуски по отношение на социалната закрила[1]; подчертава, че Съдът на ЕС е изяснил, че схемите за професионално пенсионно осигуряване трябва да се считат за заплащане и следователно принципът на равно третиране се прилага и за тези схеми;

Бедността: общи препоръки

26. отбелязва, че живеещите в бедност често плащат по-високи единични цени в

[1] http://ec.europa.eu/justice/gender-equality/files/conference_sept_2011/dgjustice_oldagepensionspublication3march2011_en.pdf.

сравнение с по-заможните прослойки, като това важи за същите стоки и услуги от първа необходимост за социалното и икономическото им оцеляване, по-специално в областта на далекосъобщенията, енергетиката и водоснабдяването; призовава държавите членки да работят в тясно сътрудничество с доставчиците и операторите за развитието на механизми за помощ и социално ценообразуване за най-нуждаещите се лица, особено по отношение на водоснабдяването и енергоснабдяването, за да се премахне енергийната бедност в домакинствата;

27. настоятелно призовава Комисията да се въздържа от препоръчването на реорганизация и съкращения в правителствените служби на държавите членки, от насърчаване на по-голяма гъвкавост в областта на заетостта или приватизацията на обществените услуги, тъй като тези подходи безспорно послужиха за отслабване на социалните права на работниците и започнаха да се усещат по-силно сред жените;

28. отново подчертава ролята на образованието в борбата срещу стереотипите, свързани с пола, за даването на права и възможности на жените и момичетата в социалната, икономическата, културната и политическата сфера и в попрището на науката, за прекъсването на цикъла на бедността чрез включване на жените в сектори, в които те са по-слабо представени, като например точни науки, технологии, инженерство и предприемачество, и призовава Комисията да включи целите за професионално обучение за жени в специфичните за всяка държава препоръки; подчертава ролята на неформалното образование; призовава държавите членки да включат инвестициите в образованието на момичетата и жените, насочени към засилването на техния потенциал, като неразделна част от своите икономики и планове за възстановяване; насърчава държавите членки да работят за подпомагане на младите жени в прехода между формалното образование и пазара на труда; подчертава, че е необходимо всички образователни институции да насърчават и популяризират демократичните ценности с оглед насърчаване на толерантността, активното гражданство, социалната отговорност и зачитането на различията, свързани с пола, малцинствата и етническите и религиозни групи; изтъква значението на спорта и физическото възпитание за преодоляването на предразсъдъците и стереотипите и техния потенциал за подпомагане на социално уязвими млади хора при преодоляването на житейските трудности;

29. изразява своята загриженост, че срещу жените с деца се проявява дискриминация на работното място, защото са майки, а не защото тяхната ефективност на труда е по-ниска от тази на техните колеги; настоятелно призовава държавите членки да насърчават активно положителния образ на майките като работници и служители и да водят борба срещу явлението „наказание за майчинство“, както е констатирано в редица изследвания;

30. призовава Комисията и държавите членки да гарантират, че структурните и инвестиционните фондове, по-специално Европейският социален фонд (ЕСФ) и Европейският фонд за стратегически инвестиции (ЕФСИ), биват използвани за подобряване на образованието и обучението с оглед на подобряването на достъпа до пазара на труда и за борба срещу безработицата, бедността и социалното изключване на жените; подчертава, че 20-процентният дял на Европейския

социален фонд (ЕСФ), отпуснат за мерки за социално приобщаване и социално иновационни проекти, би могъл да се използва по-активно в подкрепа на инициативи, като например дребномащабни проекти на местно равнище, за даване на права и възможности на жените, живеещи в условия на бедност и социално изключване; настоятелно приканва държавите членки да провеждат повече информационни кампании относно възможностите за участие във финансирани от ЕС проекти;

31. призовава да се въведат механизми за финансиране с оглед на стимулирането на постигането на равно представителство в области, в които е налице неравновесие между половете, и подчертава необходимостта от данни, разбити по полов признак, с цел по-добро вникване в положението на момичетата, момчетата, мъжете и жените и съответно с цел да бъде възможно да се предприемат по-ефективни действия в отговор на дисбалансите; призовава Комисията да представи разграничени по пол и възраст данни за участието в програми за европейска мобилност с образователна цел, например в „Еразъм+“, „Творческа Европа“ и „Европа на гражданите“;

32. припомня по-специално правото на децата мигранти и децата бежанци – както момчета, така и момичета – на достъп до образование, като това е един от приоритетите на европейските общества; подчертава, съответно, че следва да се предприемат спешни мерки в областта на образованието на мигрантите както на равнището на ЕС, така и на национално равнище, с оглед на продължаващата криза с мигрантите; подчертава, че образованието е ключов фактор за интеграцията и пригодността за заетост и че евентуалното несправяне на националните образователни системи с това предизвикателство може да предизвика допълнителна културна сегрегация и да задълбочи социалното разделение; изтъква, че достъпът до образование – както в бежанските лагери, така и в общините, в които бежанците са настанени – което да отговаря на съответните стандарти за качество и което да бъде придружено от езикова и психологическа подкрепа, не трябва да се възпрепятства от бюрократичните и административните въпроси, свързани с признаването на статута на бежанец;

33. подчертава приноса на доброволческите асоциации и на сектора на услугите в тази област и настоятелно призовава държавите членки да подкрепят усилията им; припомня високото равнище на участие на жените в незадължителното образование и други дейности, както и в оказването на подкрепа и в усилията за подобряване на възможностите за образование, например за бежанците и децата в неравностойно положение;

34. подчертава, че влиянието на бедността и социалното изключване върху децата може да трае цял живот и да доведе до предаване на бедност между поколенията; подчертава, че във всички държави членки рискът сред децата от бедност и социално изключване е тясно свързан с образователното равнище на техните родители, по-специално на техните майки, както и с положението на родителите на пазара на труда, тяхното социално положение и формите на семейна подкрепа, предоставяни от държавите членки; препоръчва държавите членки да гарантират това, че всички млади хора имат достъп до висококачествено безплатно държавно образование на всяка възраст, включително ранно детство; подчертава ролята на

образователното насочване за децата, чиято цел е да им даде възможност да реализират пълния си потенциал; подчертава необходимостта от подкрепа, с целенасочени програми, за текущото образование на майките в юношеска възраст, за които преждевременното напускане на училище е първа стъпка към бедността; изтъква необходимостта от установяване на широкообхватен набор от мерки за справяне с бедността при децата и насърчаване на благосъстоянието на децата въз основа на три стълба: а именно достъп до достатъчно ресурси и съвместяване на професионалния и семейния живот; достъп до услуги с добро качество; и участие на децата в решения, които ги засягат, както и в културни, развлекателни и спортни дейности; отново изтъква необходимостта да се осигури лесен достъп до информация на равна основа, особено в областта на социалната сигурност, образованието за възрастните, здравеопазването и наличната икономическа подкрепа;

35. подчертава, че липсата на признаване на ЛГБТИ семействата от страна на много държави членки води до по-ниски приходи и по-високи разходи за ЛГБТИ лицата, като по този начин се увеличава рискът от бедност и социално изключване; счита, че законодателството за равно третиране е ключов инструмент за борба с бедността, произтичаща от маргинализацията и дискриминацията, засягащи сексуални и полови малцинства; във връзка с това призовава Съвета да приеме предложението от 2008 г. за директива за прилагане на принципа на равно третиране на лицата без оглед на религиозна принадлежност или убеждения, увреждане, възраст или сексуална ориентация; наред с това призовава в бъдеща преработка на Директивите за равенство между половете да бъде включена изрична забрана за дискриминация на основата на полова идентичност; продължава да бъде загрижен поради ниската осведоменост за правата и за съществуването на органи и организации, които предлагат подкрепа за жертвите на дискриминация; призовава в това отношение Комисията да наблюдава строго ефективността на националните органи и процедури за работа по жалби;

36. призовава за пълно прилагане на Директива 2006/54/ЕО за прилагането на принципа на равните възможности и равното третиране на мъжете и жените в областта на заетостта и професиите, както и за това тя да бъде преразгледана с изискване предприятията да изготвят мерки или планове за равенство между половете, включително действия за премахване на сегрегацията, развитието на системи за заплащане и мерки за подкрепа на професионалното развитие на жените;

37. потвърждава значението на икономическото и финансовото образование в ранна възраст, тъй като това доказано подобрява вземането на решения с икономически характер по-късно в живота, включително при управлението на разходите и приходите; препоръчва обмена на най-добри практики и насърчаването на образователни програми, целево насочени към жени и момичета в уязвимите групи и маргинализираните общности, които са изправени пред бедност и социално изключване;

38. констатира, че липсата на доходи на един от партньорите може да бъде важен фактор, който допринася за бедността и социалното изключване на жените; отбелязва често затрудненото положение на вдовиците и разведените жени, както

и на самотните майки, на които съдиите са предоставили родителските права върху децата, за които е необходимо да се определи подходящо равнище на издръжка; отбелязва, че неизплащането на издръжка може да доведе самотните майки до бедност; изтъква факта, че разведените жени често страдат от дискриминация и бедност и че това е доказателство, че жените все още не са напълно независими икономически, което показва необходимостта от бъдещи действия в областта на пазара на труда и преодоляването на различията в заплащането на мъжете и жените;

39. подчертава, че данъчните политики имат измерение, свързано с пола; следователно призовава Комисията да популяризира най-добрите практики на политиките в областта на данъчното облагане, които вземат под внимание въздействията върху пола и насърчават равенството между половете, по-специално по отношение на данъчното облагане на доходите на домакинствата, при което понякога лицата с по-ниски доходи са облагани с по-високи данъци, включително ДДС, също и чрез въвеждането на намалена ставка за ДДС за стоки, които са от съществено значение за жените, като например тампоните;

40. подчертава, че събирането на информация относно разходите и приходите на домакинствата трябва да бъде допълнено от индивидуализирани данни, за да се отчита основаната на пола неравенопоставеност в рамките на домакинствата;

41. изтъква, че макроикономическата политика трябва да бъде съвместима с политиката в областта на социалното равенство и трябва да включва силно застъпена перспектива на равенството между половете; заявява отново, че финансови институции, като ЕЦБ и националните централни банки, трябва да отчитат социалното въздействие, включително въздействието върху неравнопоставеността между половете, при оформянето и вземането на решения за макроикономически парични политики или политики в областта на финансовите услуги;

42. заявява отново подкрепата си за инициативата за формулиране на съдържащ насоки референтен бюджет и призовава Комисията да включи свързаните с пола съображения при неговото изготвяне, в т.ч. неравнопоставеността между половете в рамките на домакинствата;

43. потвърждава необходимостта от извършване на изследвания относно бездомността сред жените и причините и факторите за нея, тъй като феноменът не е отразен достатъчно в настоящите данни; отбелязва, че елементите, свързани с пола, които следва да бъдат взети под внимание, включват основана на пола икономическа зависимост, временно жилищно настаняване и въздържане от социални услуги;

44. подчертава, че насилието над жените продължава да бъде съществен проблем в Европейския съюз като засяга своите жертви, и че съществува спешна нужда извършителите на това насилие да бъдат включени в мерки за борба срещу насилието над жени независимо от тяхната възраст, образование, равнище на доходите или социално положение, както и че неговото въздействие върху рисковете от маргинализация, бедност и социално изключване постоянно нараства; отбелязва, че икономическата независимост на жените играе основна

роля за възможността им да избягват ситуации на насилие, основано на пола, като предприемат проактивни мерки; призовава държавите членки и местните органи да гарантират системи за социална закрила, гарантиращи социалните права на жените, които са жертви на каквато и да е форма на насилие, независимо дали е домашно насилие, трафик на жени или проституция, и да предприемат действия за тяхното реинтегриране на пазара на труда също и като използват инструменти като ЕСФ; изтъква необходимостта от увеличаване на наличността на информация, когато става дума за правни услуги за жертви на насилие;

45. подчертава необходимостта от решителни усилия за борба с домашното насилие, особено над жени; отбелязва, че икономическата независимост на жените играе решаваща роля в техния живот и за способността им да избегнат ситуации на домашно насилие, както и че жените, които са изчерпали правата си на платен отпуск са изложени на риск от загуба на своите работни места и икономическа независимост; отбелязва, че скорошното въвеждане на отпуск вследствие на понасяно домашно насилие в Австралия и САЩ предоставя на много работници защита по отношение на заетостта, когато трябва да се справят с последиците от домашно насилие, например като се предоставя време на засегнатите лица за провеждане на медицински прегледи, явявания в съда и други необходими процеси в подобни ситуации; призовава Комисията и държавите членки да разгледат осъществимостта и възможните резултати от въвеждането на система за платен специален отпуск за жертви на и оцелели от домашно насилие, когато липсата на платен отпуск е пречка за жертвите да запазят работното си място, като същевременно се гарантира тяхното право на неприкосновеност на личния живот; също така призовава Комисията и държавите членки да въведат допълнителни мерки, за да се повиши осведомеността относно проблема с домашното насилие, както и за да се оказва помощ на жертвите на подобно насилие, да се насърчава по-доброто познаване и защита на техните права и да се защитава тяхната икономическа независимост;

46. повтаря призива си към ЕС и държавите членки да ратифицират Истанбулската конвенция и изисква спешна инициатива за въвеждане на европейска директива за борба с насилието над жени; още веднъж призовава Комисията да представи Европейска стратегия за борба срещу насилието, основано на пола, да определи Европейска година за борба срещу насилието, основано на пола, и да подкрепи законодателни мерки за определянето на това насилие като конкретно престъпно деяние, тясно свързано с престъпленията от омраза;

47. счита, че има необходимост от проактивна работа за преодоляване на насилието над жените чрез целенасочени действия срещу норми, които възхваляват насилието; подчертава, че срещу свързаните с пола стереотипи и структури, които са в основата на насилието от мъже над жени, трябва да се води борба чрез проактивни мерки с помощта на кампании и постоянно образование по отношение на въпроса за мачо културите на национално равнище;

48. изтъква, че новите технологии следва да се разглеждат като основно средство за създаването на нови работни места и като възможност за изваждане на жените от бедност;

49. насърчава държавите членки, в сътрудничество с регионалните и местните органи, да спомогнат за подобряването на качеството на живота на жените в селските райони, с цел да се ограничи рискът от бедност, като се предоставят качествени образователни програми с цел овластяване на жените в селските райони, както и качествени условията на труд и достойни доходи за тази група; насърчава държавите членки да предоставят качествени комунални, социални и обществени инфраструктури за подобряване на общите условия на живот в селските райони;

50. счита, че множество аспекти на бедността, и особено на бедността сред жените, остават непознати, включително например изключването на жените от достъп до култура и социално участие, и следователно призовава държавите членки да предоставят необходимата подкрепа за гарантиране на това, че всички жени могат да се радват на правото на култура, спорт и свободно време, като се отдава особено внимание на жените, живеещи в бедност, жените с увреждания и жените мигранти; счита, че съществуващите показатели за тежки материални лишения изключват фактори като достъпа до култура и социално участие и следователно предоставят само непълно разбиране за бедността; призовава за разработване на повече показатели за оценка на изключването по отношение на социалното, културното и политическото участие, и по-специално влиянието му върху порочния цикъл на бедността, както и неговите междупоколенчески въздействия;

51. призовава за осъществяване на проучвания с нови статистически данни в тази област, които да бъдат използвани за създаване на по-голяма, широкообхватна и надеждна база данни;

52. посочва, че жените с увреждания често страдат от дискриминация в рамките на семейната среда и по отношение на образованието, че възможностите им за трудова заетост са ограничени и че социалните обезщетения, които получават, не са достатъчни, за да предотвратят тяхното изпадане в бедност; подчертава във връзка с това, че държавите членки и регионалните, и местните органи следва да предоставят на жените с увреждания специализираните грижи, от които се нуждаят, за да упражняват своите права, и следва да предлагат действия за подпомагане на тяхната интеграция на пазара на труда чрез допълнителни мерки за подкрепа, по-специално по отношение на образованието и обучението;

53. призовава за по-амбициозни действия за справяне с енергийната бедност, която в непропорционална степен засяга самотните жени, самотните родители, както и домакинствата, в които глава на семейството е жена; настоятелно призовава Комисията и държавите членки да дадат определение на понятието „енергийна бедност“, което да взема под внимание свързаните с пола аспекти на явлението, и да включат това в бъдещата преработка на Директивата относно енергийните характеристики на сградите; изтъква важната роля на инициативите в рамките на общностите в областта на енергетиката, като например кооперации, за предоставяне на възможности на уязвимите потребители на енергия, и особено на жените, изправени пред бедност, социално изключване и маргинализация; подчертава, че изменението на климата оказва голямо влияние върху бедността сред жените, тъй като жените са по-силно зависими от природните ресурси и разполагат с по-малко ресурси, за да се защитят от отрицателните последици от

изменението на климата, като например въздействие върху здравето, суша, природни бедствия или преместване, свързано с промени в околната среда; изразява съжаление във връзка с факта, че равенството между половете не е въведено систематично в политиките на ЕС за климата, и призовава институциите на Съюза да интегрират принципа на равенството между половете във всички политики и законодателството на ЕС в областта на климата;

54. подчертава отново призива си към Комисията да се стреми към въвеждането на Европейска гаранция за детето, която ще гарантира, че всички европейски деца, изложени на риск от бедност, имат достъп до безплатно здравеопазване, безплатно образование, безплатни детски грижи, приемливо жилищно настаняване и подходящо хранене; подчертава, че тази политика трябва да вземе мерки по отношение на положението на жените и момичетата, особено в уязвими и маргинализирани общности; отбелязва, че инициативата „Гаранция за младежта“ трябва да включва перспектива, свързан с равенството между половете;

55. насърчава държавите членки и Комисията да събират статистически данни, разбити по полов признак, и да въведат нови отделни показатели по отношение на жените и бедността, като инструмент за наблюдение на въздействието на по-широки социални, икономически и свързани със заетостта политики върху жените и бедността, с цел развитие на обмена на най-добри практики относно законодателни и бюджетни инструменти за борба с бедността, като се акцентира върху групите, особено изложени на риск от бедност, включително, наред с другото, жените мигранти, жените от етнически малцинства, самотните жени, възрастните жени, жените с увреждания и жените, които остават у дома, за да се грижат за член на семейството, и без оглед на сексуална ориентация или полова идентичност;

56. призовава препоръките на Комисията да се прилагат и работата да бъде осъществявана в сътрудничество с Комисията;

57. изтъква ролята на социалните предприятия за овластяването и приобщаването на жените, изправени пред бедност, социално изключване и многостранна дискриминация;

58. изтъква значението на това, политиките, програмите и действията на ЕС за сътрудничество и помощ за развитие да бъдат съобразени с равенството между половете, така че жените да могат да получават възможности и да постигнат независимост чрез образование и обучение, както и за да се води борба срещу дискриминацията, основана на пола, и всички форми на насилие срещу жените, включително трафика и гениталното осакатяване на жени;

59. изисква от Комисията и държавите членки да създадат процеси на ангажираност на заинтересованите страни, които да насърчават и улесняват директната ангажираност на лицата, изложени на риск от бедност и социално изключване, по-специално жените и момичетата, по отношение на създаването на политики относно социалното приобщаване на всички равнища;

60. призовава Комисията и държавите членки да въведат бюджетиране, съобразено с

принципа на равенство между половете, като инструмент за гарантиране, че бюджетните решения отчитат равенството между половете и са насочени към преодоляване на различни въздействия;

61. призовава държавите членки да си сътрудничат в борбата срещу бедността с НПО, които работят успешно в районите, засегнати от крайна бедност, и които притежават ценно ноу-хау за местните общности; призовава държавите членки да подкрепят ефективното сътрудничество на местно равнище;

62. призовава държавите членки и Комисията да ангажират социалните партньори (професионалните съюзи и работодателите) и гражданското общество, включително органите за равенство между половете, в осъществяването на равенството между половете с оглед на поощряване на равното третиране; подчертава, че социалният диалог трябва да включва наблюдението и насърчаването на практики за равенство между половете на работното място, включително гъвкави условия на труд с цел улесняване на съвместяването на професионалния и личния живот; подчертава значението на колективните трудови договори в борбата срещу дискриминацията и насърчаването на равенството между мъжете и жените на работното място, както и на други инструменти като кодексите за поведение, научните изследвания, обмена на опит и добри практики в областта на равенството между половете;

63. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция на Съвета и на Комисията.

ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ

Проблемът с бедността и социалното изключване на жените от няколко години се следи със засилено внимание от Парламента. Многобройни са резолюциите, в които се призовава за борба с причините и последиците от многобройните аспекти на тази несигурност. Въпреки това обаче се налага да констатираме, че през 2015 г. въпреки положените усилия беше постигнат слаб напредък.

Икономическата криза, от която ЕС постепенно се възстановява, доведе до повишаване на статистиките за броя на лицата — мъже и жени, изложени на риск от бедност и социално изключване.

Според последните налични статистически данни относно разпределението на паричната бедност и неравенствата в доходите в ЕС 16,6% от населението на ЕС-28 се считат за застрашени от бедност след социални плащания. Този риск е 17,2% при жените спрямо 16,1% при мъжете. Несъмнено тези цифри прикриват много разлики между държавите членки.

Въпреки това средностатистически жените остават винаги по-силно засегнати от мъжете, като това важи в още по-голяма степен, когато те са пенсионери, самотни майки, имигранти или лица с увреждания. Жените продължават да бъдат свръхпредставени, когато става дума за несигурни работни места, прекъсване на професионалната кариера, професии „подходящи за жени“ (здравни грижи, домакинска работа и др.), и работни места на непълно работно време, и като това е в по-голяма степен поради необходимостта да се полагат грижи за близките, отколкото от преднамерен избор.

Разликата в заплащането в сравнение с мъжете и разликата в пенсиите, дължаща се на накъсването на кариерата в опит за хармонично съчетаване на личния и професионалния живот, водят до тежко бреме за жените, изпитващи финансови затруднения, както и до ежедневна несигурност по отношение на тяхната икономическа независимост.

Този доклад разкрива наличието на трайни неравенства, от които потърпевши са жените. В него се изтъкват усилията, които ЕС и държавите членки трябва да положат, за да се предоставят на всички, без да се прави разлика по отношение на пола, равни възможности в областта на заетостта, социалната сигурност, заплащането, образованието, грижата за децата и културата. В него се припомнят средствата, по-специално финансови, с които вече разполагат Европа и държавите членки за ограничаване на тенденцията за обедняване на едната половина от населението.

Борбата срещу бедността сред жените е въпрос на социална справедливост. Публичните разходи, извършени от държавите членки за намаляване на тази несправедливост, независимо дали са преки или косвени, не следва да се разглеждат като разхищаване или обикновен разход, а по-скоро като разумна инвестиция, способна да прекъсне порочния цикъл на бедността.

Тези разходи ще позволят работната сила да се освободи от ограниченията на семейните задължения и да се поддържа вътрешното търсене, от което икономиката на ЕС се нуждае, за да се възстанови.

Борбата с бедността на жените също предлага, поне отчасти, начин за разрешаване в дългосрочен план на проблема с бедността сред децата и бедността в световен мащаб.

21.3.2016

СТАНОВИЩЕ НА КОМИСИЯТА ПО ЗАЕТОСТ И СОЦИАЛНИ ВЪПРОСИ

на вниманието на комисията по правата на жените и равенството между половете

относно бедността през призмата на равенството между половете
(2015/2228(INI))

Докладчик по становище: Лин Бойлан

(*) Асоциирани комисии – член 54 от Правилника за дейността

ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Комисията по заетост и социални въпроси приканва водещата комисия по правата на жените и равенството между половете да включи в предложението за резолюция, което ще приеме, следните предложения:

А. счита, че постигнатото в областта на пазара на труда на равенство между половете чрез увеличаване на социалното и икономическото благополучие е от полза не само за жените, но за икономиката и за обществото като цяло; като има предвид, че целта за гарантиране на равенството между мъжете и жените датира от Римския договор от 1957 г.;

Б. като има предвид, че обикновено нивата на заетост сред жените са по-ниски отколкото сред мъжете: през 2014 г. процентът на заетост сред мъжете е 70,1% в ЕС-28 в сравнение с 59,6% сред жените[1]; като има предвид, че според Европейската комисия през 2015 г. заплащането на жените все още е било с 16% по-малко на час от това на мъжете за една и съща работа; като има предвид, че разликата в заплащането на жените и мъжете често води до получаване на по-ниски пенсии от жените в сравнение с мъжете, което увеличава вероятността за жените да изпаднат в бедност; като има предвид, че средно в ЕС пенсиите на жените са с 39% по-ниски от тези на мъжете; като има предвид, че по-специално за сектора на ИКТ е характерно както вертикално, така и хоризонтално разделение, което е дори по-силно изразено

[1] http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Employment_statistics&oldid=190559

в сравнение с много други сектори, като по-голямата част (54%) от жените заемат ниско платени и изискващи по-ниска квалификация длъжности и е налице явно разминаване между образователната квалификация на жените и заеманите от тях длъжности;

В. като има предвид, че разликите в равнищата на заетост и заплащане на жените и мъжете, както и произтичащите от тях разлики в пенсиите, твърде силното присъствие на жените сред работещите при несигурни условия на труд[1] и непълно работно време не по собствен избор и прекъсванията в професионалното развитие на жените поради грижи за деца и други членове на семейството, допринасят за ситуация, при която жените са особено силно засегнати или застрашени от бедност; като има предвид, че семействата с един родител, особено семейства, оглавени от самотни майки, са изложени на по-голям риск от бедност или социално изключване (49,8% в сравнение с 25,2% от останалите домакинства с деца на издръжка, въпреки че има големи разлики между държавите, според Статистиката на ЕС за доходите и условията на живот)[2]; като има предвид, че бедността сред родителите води до бедност сред децата и сериозно влияе на по-нататъшния им живот; като има предвид, че засилването на участието на жените на пазара на труда може да спомогне за решаването проблема с повишения риск от бедност и социално изключване за жените;

Г. като има предвид, че насърчаването на повече жени да навлязат и останат на пазара на труда може да допринесе също за неутрализиране на ефекта от намаляването на населението в трудоспособна възраст, предвидени в повечето държави — членки на ЕС, посредством подобряване на предлагането на работна ръка и по този начин ще помогне за намаляване на тежестта върху публичните финанси и системите за социална защита, по-добро използване на уменията и компетенциите на жените и за стимулиране на потенциала за растеж и конкурентоспособност;

1. счита, че мъжете трябва да бъдат насърчавани и ангажирани да насърчават равенството между половете във всички области и на всички равнища на пазара на труда;

2. призовава държавите членки и Комисията да предприемат действия за борба с всички форми на множествена дискриминация на полова основа, за да се гарантира прилагането на принципа на недискриминация и равенство на пазара на труда и при достъпа до заетост, и по-конкретно да приемат мерки за социална закрила, за да се гарантира, че правата на жените на заплащане и социална сигурност, включително пенсии, са равни на тези на мъжете със същия или подобен опит, изпълняващи една и съща работа или работа с еднаква стойност;

3. призовава за пълно прилагане на Директива 2006/54/ЕО за прилагането на принципа на равните възможности и равното третиране на мъжете и жените в областта на

[1] Мак Кей, Соня; Джеферис, Стийв; Параскевопулу, Анна; Келес, Яной. Април, 2012 г. *Study on Precarious Work and Social Rights (Проучване относно несигурните работни места и социалните права), 2012 г.* Осъществено от името на Европейската комисия.
Резолюция на Европейския парламент от 19 октомври 2010 г. относно жените, работещи при несигурни условия на труд (ОВ C 70E , 8.3.2012, стр. 1).
[2] „Спасете децата", „Детската бедност и социалното изключване в Европа", Брюксел, 2014 г., стр. 14

заетостта и професиите, както и за това тя да бъде преразгледана със задължително изискване за предприятията да изготвят мерки или планове за действия за равенство между половете, включително премахване на сегрегацията, развитието на системите на заплащане и мерки в подкрепа на професионалното развитие на жените;

4. отбелязва, че жените, които имат увреждане или си остават вкъщи, за да се грижат за член на семейството, са несъразмерно изложени на риск от изпадане в бедност;

5. подчертава, че не само явната дискриминация, но и запазването на стереотипното изобразяване на мъжествеността и женствеността в различните сектори и професии на пазара на труда, които обосновават и засилват неравнопоставените отношения и структури на власт между мъжете и жените, е траен проблем, на който трябва да бъде обърнато внимание;

6. подчертава, че дискриминацията на пазара на труда е една от главните причини за неравенството между половете в обществото като цяло, както и че равните възможности в сферата на заетостта и икономическата независимост на жените са от ключово значение за равенството между половете в другите области; Ето защо призовава Комисията и държавите членки да предложат силни мерки срещу основаващата се на пола дискриминация на пазара на труда, които да обхващат различните аспекти: назначаване, заплащане, социални придобивки и пенсии; подчертава, освен това, че при разглеждането на проблемите, свързани с дискриминацията е важно да се вземат предвид многостранните и междусекторни форми на дискриминация по отношение на жените с увреждания, на жените-мигранти и на жените от етническите малцинства, на жените от ромски произход, по-възрастните жени, самотните майки и ЛГБТИК лицата;

7. счита, че преодоляването на разликите в заплащането между половете изисква по-силно участие на жените в пазара на труда, повишена прозрачност в процеса на заплащане (включително разбити по сектори данни) и прилагане на насоките на Комисията по отношение на прозрачността на заплащането, неутралната по отношение на половете класификация, обръщането на тежестта на доказване, когато става дума за оспорване на основана на пола дискриминация на работното място, зачитане на принципа на равните възможности за мъжете и жените, прилагане на съответното законодателство на ЕС, както и слагане на край на основаната на пола сегрегацията на работната сила и силен акцент върху политиките, които благоприятстват съвместяването на професионалния и частния живот;

8. посочва, че в сектора на ИКТ все още съществуват разлики в заплащането и професионалното развитие на жените и мъжете в ущърб на жените; подчертава, че принципът на еднакво заплащане за еднакъв труд на едно и също работно място с цел гарантиране на справедливи заплати е поставен под въпрос, макар че той е един от основните стълбове на социалната справедливост на пазара на труда и поради това следва да бъде защитаван като основен приоритет; припомня, че не трябва да се допуска възникването на неравенства в цифровата икономика, що се отнася до еднаквото заплащане и равните възможности за професионално развитие; подчертава, че повишеното участие на жените на пазара на труда и свързаните с това инвестиции в политики за социално приобщаване ще спомогне за намаляването на разликата в заплащането за мъже и за жени; подчертава също така

значението на колективното договаряне в рамките на цифровата пазарна икономика за гарантирането на качеството и на сигурността на работните места в ерата на цифровизацията;

9. счита, че разликата в заплащането на жените и мъжете в областта на пенсиите, която възлиза на 39%[1] и е определящ фактор за риска от бедност на жените в ЕС, трябва да се третира с широк набор от всеобхватни инструменти; отбелязва, че жените не успяват да натрупат достатъчно средства както в частните, така и в публичните пенсионни системи в резултат на разликата в заплащането, несигурната и ниско платената работа, като извършват неплатени грижи и биват изключени от пазара на труда за дълъг период от време в течение на живота си; подчертава значението на борбата с непряката дискриминация в пенсионните схеми, не само в схемите за професионално пенсионно осигуряване, но също и в практиките на задължителните държавни пенсионни схеми; призовава държавите членки да въведат „кредити за полагане на грижи“ – както за жените, така и за мъжете – като равностойни периоди за натрупването на пенсионни права, за да се гарантира, че лицата, които вземат отпуск от работа, за да предоставят неформални, неплатени грижи за лице на издръжка или член на семейството не са в неравностойно положение в този процес и че времето, отделено за полагане на грижи се зачита за придобиването на пенсионни права, така че да се отрази приносът на тези полагащи грижи лица към обществото; в този контекст отбелязва, че понастоящем в ЕС повечето грижи се предоставят под тази неформална и неплатена форма, но предоставящите грижи лица все по-често са под натиск, като се имат предвид демографските промени и нарастващата тежест, свързана с грижите; отбелязва също така, че 78% от всички лица, полагащи грижи, са жени;

10. отбелязва, че групата на пенсионираните жени е най-уязвима и че те често живеят в бедност или са изложени на риск от бедност; призовава държавите членки да разглеждат въпроса за намаляване на разликата в пенсиите на жените и мъжете като икономическа цел; призовава държавите членки да реформират пенсионните системи с цел да гарантираме винаги адекватни пенсии за всички и с оглед премахване на разликата в пенсиите; счита, че инструментите за справяне с разликите в пенсиите включват адаптирането на пенсионните системи, за да се гарантира равенство между жените и мъжете, корекции в системите на образованието, професионалното планиране, родителския отпуск и останалите услуги за подкрепа на родителството; призовава държавите членки да обмислят възможността за предоставяне на споделени пенсионни права в случай на развод и законна раздяла, в съответствие с принципа на субсидиарност; отбелязва, че професионалните пенсионни схеми за старост все по-често се прилагат според застрахователни принципи, а това може да породи редица пропуски по отношение на социалната закрила[2]; подчертава, че Съдът на ЕС е изяснил, че схемите за професионално пенсионно осигуряване трябва да се считат за заплащане и следователно принципът на равно третиране се прилага и за тези схеми;

[1] Резолюция на Европейския парламент от 9 септември 2015 г. относно доклада относно прилагането, резултатите и цялостната оценка на Европейската година на активния живот на възрастните хора и солидарността между поколенията (Приети текстове, P8_TA(2015)0309).
[2] http://ec.europa.eu/justice/gender-equality/files/conference_sept_2011/dgjustice_oldagepensionspublication3march2011_en.pdf.

11. отбелязва, че жените по-често биват наемани на несигурни, ниско платени работни места и на нестандартни работни договори; отбелязва, че едно от проявленията на несигурността на заетостта е делът на непълно работно време не по собствен избор, който допринася за опасността от бедност и се е увеличил от 16,7 % на 19,6 % от общата заетост; призовава държавите членки и Комисията да увеличат усилията си в борбата срещу недекларирания труд, несигурните работни места и злоупотребата с атипични форми на трудови договори, включително договори за нулево работно време в някои държави членки; подчертава високите равнища на недекларирaн труд, извършван от жените, което се отразява отрицателно върху техните доходи, социална сигурност и закрила, и има вредно влияние върху БВП на ЕС; настоятелно призовава държавите членки да разгледат възможността за прилагане на препоръките на Международната организация на труда (МОТ), предназначени за намаляване на мащаба на несигурните условия на труд[1], като например анализиране и ограничаване на обстоятелствата, при които могат да се използват несигурни договори и ограничаване на продължителността на времето, през което работниците могат да бъдат наемани по последователни договори от този тип, след което би следвало да им се даде възможност за постоянен договор;

12. подчертава, че жените са все по-добре квалифицирани и дори изпреварват мъжете от гледна точка на образователната степен, но въпреки това продължават да бъдат по-слабо представени на пазара на труда; ето защо изтъква необходимостта от предприемане на допълнителни действия с оглед на цялостната интеграция на подхода за постигане на баланс между професионалния и личния живот подход в политиките, включително по отношение на заведения за грижи, отпуски и гъвкаво работно време, както и данъчни и осигурителни системи, които не създават пречки за вторите работещи членове на домакинството да работят или да работят повече;

13. призовава Комисията да премахне т.нар. „стъклен таван“, който възпрепятства достъпа на жените до ръководни и най-висши позиции; във връзка с това призовава за бързо приемане на Директивата относно жените в управителните съвети като важна първа стъпка за равно представителство в публичния и частния сектор и подчертава отговорността на Комисията за предприемането на действия, които биха могли да спомогнат за преодоляване на блокирането в Съвета на законодателството на ЕС в областта на прозрачността и подобряването на баланса между половете при назначаването на отговорни позиции;

14. подчертава ролята на предприемачеството като начин за постигане на икономическа независимост на жените; настоятелно призовава държавите членки да увеличат наличността и осведомеността за възможности, като например микрокредити, които представляват начин за получаване на финансиране, без да се навлиза в прекомерни дългове (лихварство);

15. подчертава, че съвместяването на професионалния и личния живот е от ключово значение за постигането на равенство между половете; ето защо призовава Комисията и държавите членки незабавно да пристъпят към представянето на предложения относно Директивата за майчинството и Директивата относно отпуските на лицата, полагащи грижи, както и да укрепят законодателството

[1] Международна организация на труда,Политики и разпоредби за борба с несигурната трудова заетост, 2011 г.

относно отпуска по бащинство; подчертава, че липсата на достъпни, изгодни и висококачествени услуги в областта на грижите и предоставянето на помощ за деца допринася за разликата в заетостта между жените и мъжете, разликата в заплащането и съответно в пенсиите, както и за непропорционалния брой на жени, които имат несигурна работа и живеят в бедност или са изложени на риск от бедност; посочва, че това е особено валидно в домакинства, които се оглавяват от едно лице, в повечето случаи жена; във връзка с това по-конкретно подчертава значението на постигането на целите от Барселона по отношение на грижите за деца; подчертава, че тези цели първоначално бяха определени за 2020 г., но все още не са постигнати от мнозинството от държавите членки; настоятелно призовава държавите членки да засилят присъствието на жените на пазара на труда чрез мерки, които ще спомогнат за по-добро съгласуване на професионалния и личния живот и ще отделят особено внимание на семействата в затруднено положение, както и да гарантират осъществяването на необходимите и благотворни подобрения по отношение на достъпа до детски заведения и услуги за предоставяне на помощ за деца, като например посредством увеличаване на разходите за предоставяне на услуги за полагане на грижи за деца и/или субсидии за домакинствата, стимулиране на вноските на работодателите в разходите за грижи за децата, както и по-добро използване на фондовете на ЕС и почерпване на вдъхновение от най-добрите практики във всяка държава членка;

16. счита, че бедността сред децата е свързана с бедността сред жените, и поради това призовава държавите членки да изпълнят препоръката относно детската бедност и благоденствието на децата[1] и да използват рамката за мониторинг на базата на определените в тях показатели;

17. приветства гласуваното от Парламента решение да призове Комисията и държавите членки да въведат Европейска гаранция на детето, така че всяко дете в бедност да има достъп до безплатно здравеопазване, безплатно образование, безплатни детски грижи, достойно жилище и правилно хранене[2];

18. счита, че политиките на строги икономии водят до обратен процес на приватизация на грижите, което не само намалява достъпа до грижи, но представлява значителна допълнителна тежест за жените под формата на грижи за деца, за възрастни хора и хора с увреждания, чрез прехвърляне на отговорността за полагането на грижи от обществото към жените; призовава държавите членки да възстановят висококачествени и достъпни обществени услуги, включително грижи за децата, грижи за възрастните хора и хората с увреждания;

19. отбелязва, че недостигът на висококачествени услуги за грижи и подкрепа за хората с увреждания, хората в напреднала възраст и други лица в зависимо положение не само намалява достъпа до услуги за полагане на грижи, но и значително увеличава тежестта върху жените; отбелязва, че съкращенията в публичните услуги и социалната инфраструктура се отразяват непропорционално тежко на жените и по този начин имат неблагоприятно въздействие върху участието на жените на пазара

[1] „Препоръка на Европейската комисия относно инвестициите в децата: изход от порочния кръг на неравностойното положение, Брюксел, 20.2.2013 г. C(2013)0778.
[2] Резолюция на Европейския парламент от 24 ноември 2015 г. относно намаляване на неравенството, и по-специално на бедността сред децата (Приети текстове, P8_TA(2015)0401).

на труда, като по този начин за жените се увеличава рискът от бедност и социално изключване; призовава държавите членки да гарантират достъпа до висококачествени и достъпни обществени услуги, в това число грижи за деца, хора с увреждания и хора в напреднала възраст, включително чрез повишаване на привлекателността на заетостта сектора на здравеопазването и социалните услуги за мъжете и жените, и по-специално за младите хора,

20. подчертава решаващата роля на висококачествени обществени услуги, особено по отношение на жените, тъй като те са по-зависими от подобни услуги; подчертава значението на всеобщия достъп до висококачествени, достъпни, удобно разположени и основаващи се на търсенето обществените услуги в борбата срещу бедността;

21. подчертава необходимостта от решителни усилия за борба с домашното насилие, особено срещу жени; отбелязва, че икономическата независимост на жените играе решаваща роля за техния живот и за способността им да избегнат ситуации на домашно насилие, както и че жените, които са изчерпали правата си на платен отпуск са изложени на риск от загуба на своите работни места и икономическа независимост; отбелязва, че скорошното въвеждане на отпуск вследствие на понасяно домашно насилие в Австралия и САЩ предоставя на много работници защита по отношение на заетостта, когато трябва да се справят с последиците от домашно насилие, например като се предоставя време на засегнатите лица за провеждане на медицински прегледи, явявания в съда и други задължения, които възникват в подобни ситуации; призовава Комисията и държавите членки да разгледат възможността и евентуалните последици за въвеждане на система за специален платен отпуск за жертвите на домашно насилие, в случаите в които недостигът на платен отпуск представлява пречка за жертвите да запазят работата си, като в същото време, при гарантиране правото им на неприкосновеност на личния живот, се въведат допълнителни мерки за повишаване осведомеността по проблема за домашното насилие и за подпомагане на жертвите на такова насилие, се насърчи по-доброто познаване и защита на техните права и се защитава тяхната икономическа независимост;

22. призовава Комисията и държавите членки да гарантират, че структурните и инвестиционните фондове, по-специално Европейския социален фонд, както и Европейският фонд за стратегически инвестиции биват използвани за подобряване на образованието и обучението с оглед на подобряването на достъпа до пазара на труда и за борба срещу безработицата, бедността и социалното изключване на жените; подчертава, че 20-процентният дял на Европейския социален фонд (ЕСФ), отпуснат за мерки за социално приобщаване и социално иновационни проекти би могъл да се използва по-активно в подкрепа на инициативи – като например малки проекти на местно равнище – за овластяване на жените, живеещи в условия на бедност и социално изключване; настоятелно приканва държавите-членки да проведат повече информационни кампании относно възможностите за участие във финансирани от ЕС проекти;

23. призовава Комисията и държавите членки да въведат бюджетиране съобразно принципа на равенство между половете като инструмент за гарантиране, че бюджетните решения отчитат равенството между половете и са насочени към

преодоляване на различни въздействия;

24. призовава за ефективно разработване на показатели за бедността и социалното изключване сред жените въз основа на разработените през 2007 г.[1];

25. призовава държавите членки да си сътрудничат в борбата срещу бедността с НПО, които работят успешно в районите, засегнати от крайната бедност, и които притежават ценни познания в местните общности; призовава държавите членки да подкрепят ефективно сътрудничество на местно равнище;

26. призовава държавите членки и Комисията да ангажират социалните партньори (професионалните съюзи и работодателите) и гражданското общество, включително органите за равенство между половете, в осъществяването на равенството между половете с оглед на поощряване на равното третиране; подчертава, че социалният диалог трябва да включва наблюдението и насърчаването на действия за равенство между половете на работното място, включително гъвкави условия на труд с цел улесняване на съвместяването на професионалния и личния живот; подчертава значението на колективните трудови договори в борбата срещу дискриминацията и насърчаването на равенството между мъжете и жените на работното място, както и на други инструменти като кодексите за поведение, изследването или обмена на опит и добри практики в областта на равенството между половете.

[1] Съвет на Европейския съюз, Съвет по заетост, социална политика, здравеопазване и потребителски въпроси, „Преглед на прилагането от държавите членки и институциите на ЕС на платформата за действие от Пекин – показатели по отношение на „Жените и бедността“ – проект за заключения на Съвета“, декември 2007 г., 13947/07 ADD

РЕЗУЛТАТ ОТ ОКОНЧАТЕЛНОТО ГЛАСУВАНЕ В ПОДПОМАГАЩАТА КОМИСИЯ

Дата на приемане	16.3.2016
Резултат от окончателното гласуване	+: 44 –: 4 0: 4
Членове, присъствали на окончателното гласуване	Laura Agea, Guillaume Balas, Tiziana Beghin, Brando Benifei, Vilija Blinkevičiūtė, Enrique Calvet Chambon, David Casa, Ole Christensen, Jane Collins, Martina Dlabajová, Lampros Fountoulis, Elena Gentile, Thomas Händel, Rina Ronja Kari, Jan Keller, Ádám Kósa, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Jean Lambert, Jérôme Lavrilleux, Jeroen Lenaers, Verónica Lope Fontagné, Javi López, Morten Løkkegaard, Dominique Martin, Anthea McIntyre, Joëlle Mélin, Elisabeth Morin-Chartier, Emilian Pavel, João Pimenta Lopes, Georgi Pirinski, Marek Plura, Terry Reintke, Sofia Ribeiro, Maria João Rodrigues, Claude Rolin, Anne Sander, Sven Schulze, Siôn Simon, Jutta Steinruck, Romana Tomc, Yana Toom, Ulrike Trebesius, Jana Žitňanská
Заместници, присъствали на окончателното гласуване	Maria Arena, Georges Bach, Heinz K. Becker, Lynn Boylan, Karima Delli, Paloma López Bermejo, António Marinho e Pinto, Edouard Martin, Ivo Vajgl

28.1.2016

СТАНОВИЩЕ НА КОМИСИЯТА ПО КУЛТУРА И ОБРАЗОВАНИЕ

на вниманието на комисията по правата на жените и равенството между половете

относно бедността през призмата на равенството между половете
(2015/2228(INI))

Докладчик по становище: Силвия Коста

ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Комисията по култура и образование приканва водещата комисия по правата на жените и равенството между половете да включи в предложението за резолюция, което ще приеме, следните предложения:

А. като има предвид, че посредством Конвенцията за правата на детето на ООН и Програмата за устойчиво развитие за периода до 2030 г. правителствата са поели ангажимент да гарантират, че всички момчета и момичета завършват пълния цикъл на първоначалното образование; като има предвид, че Парламентът организира проява под надслов „Овластяване на момичетата и жените посредством образованието“, която се проведе на Международния ден на жената през май 2015 г.; като има предвид, че образованието, както формално, така и неформално, е от основно значение за преодоляване на маргинализацията и на множеството различни форми на дискриминация чрез диалог, откритост и разбирателство между общностите и чрез овластяване на маргинализираните общности;

Б. като има предвид, че една от целите на стратегията „Европа 2020“ е да се намали броят на европейците, които живеят под националния праг на бедност, като по този начин към 2020 г. над 20 милиона души биха били избавени от бедност;

В. като има предвид, че целите на стратегията „Европа 2020“ включват намаляване на равнището на преждевременно напускане на училище под 10%;

Г. като има предвид, че една от целите на „Европа 2020“ е 40% от лицата на възраст от 30 до 34 години да имат университетско образование в сравнение със средната стойност към момента от 37,9%, като при жените средната стойност надхвърля 42,3%, а при мъжете тя е 33,6 %;

Д. като има предвид, че образованието за възрастни в ЕС обхваща средно 11%, докато целта на „Европа 2020“ е да се достигнат 15%, като жените участват в по-малка степен, което се дължи главно на трудностите, свързани със съвместяването на подобни дейности с необходимостта от равновесие между изискванията на професионалния и личния живот;

Е. като има предвид, че образованието с оглед на равенството между половете трябва да се стреми да се бори срещу „феминизирането на бедността“ чрез преодоляване на стереотипните представи за пола и да доведе до повишено представителство на жените и момичетата и лицата с друга полова идентичност в икономическата, социалната и политическата сфера;

Ж. като има предвид, че мерките за финансови ограничения и реформите на националния пазар на труда, прилагани от държавите членки, доведоха до увеличаване на бедността, на равнището на безработица и на броя на несигурните и некачествени работни места; като има предвид, че жените бяха най-тежко засегнати от тези мерки и реформи;

З. като има предвид, че бедността оказва значително влияние върху равния достъп до образование поради преките и косвените разходи, свързани с образованието;

И. като има предвид, че икономическата криза засегна особено силно жените, като увеличи риска от изпадането им в бедност;

Й. като има предвид, че тормозът оказва силно въздействие върху резултатите от образованието и че той се отразява по различен начин върху психиката на момчетата и момичетата, включително върху техните резултати;

К. като има предвид, че професионалното обучение и допълнителните курсове допринасят за интегрирането на пазара на труда;

1. подчертава, че равният достъп до детски грижи на достъпни цени е от ключово значение за поддържането на равновесие между професионалния и личния живот и че благодарение на него жените биха могли да избегнат ситуации, в които те са принудени да работят на непълно работно време или на половин работен ден или да се откажат изцяло от възможността да работят, както и че достъпът до безплатно, висококачествено образование е основополагащ елемент за обезпечаването на равни възможности за момчетата и момичетата и същевременно за разкъсването на порочния кръг на бедността, по-специално за жените;

2. отбелязва, че образованието и културата играят ключова роля, като оспорват и променят поведението и стереотипните представи и помагат на жените и момичетата да постигнат равенство;

3. подчертава, че дискриминацията въз основа на пола е дори още по-актуален фактор, ако се вземе предвид, че тя поставя момичетата в неблагоприятна позиция не само по отношение на техния достъп до образование, но и по отношение на основната цел на образованието, а именно да се насърчи личностното им развитие и техните умения и самоуважение, както и психологическите и физическите им способности, чрез оползотворяване на техния потенциал;

4. изтъква непосредствената необходимост от преодоляване на несъответствието между високото образователно равнище на жените в ЕС и професионалните възможности, които им се предлагат впоследствие, като това несъответствие е в ущърб на цялото общество;

5. подчертава, че е важно да се осигурят подкрепа и инвестиции за образователни дейности и възможности в допълнение към формалното образование, най-вече за момичетата, като по този начин им се предостави възможност да придобият социални и мултидисциплинарни умения с оглед на улесняването на изграждането на европейско гражданство; подчертава освен това значението на неформалното образование за привличането към света на образованието и труда на хора, които имат недостатъчни умения и са изложени на риск от бедност;

6. подчертава, че е необходимо да се предвидят курсове за обучение, включително професионално обучение, допълнителни курсове и други форми на обучение и ориентация, за възрастни, най-вече за жените, за да се насърчи интеграцията или повторната им интеграция на пазара на труда, като по този начин се намали рискът от бедност;

7. изтъква, че равенството между половете предполага, че момичетата и момчетата, жените и мъжете разполагат с еднакви възможности и са третирани по еднакъв начин, що се отнася до достъпа до висококачествено образование, образователния процес и резултатите от него, както и че са налице положителни мерки за преодоляване на структурното, културното и междусекторното неравенство между половете, така че жените и момичетата да бъдат овластени посредством образованието; припомня, че въпреки че 60% от лицата в Европейския съюз, завършили висше образование, са жени, равнището на безработица е по-високо при жените, отколкото при мъжете; поради това подчертава необходимостта да се предложат устойчиви решения, които предоставят централно място на равенството между половете в рамките на политиките за професионална ориентация, за защита на заетостта и за стимулиране на растежа;

8. подчертава значението на обучението на преподавателите по въпросите на въздействието и превенцията на ролите, обусловени от традиционните или стереотипните представи за пола; подчертава, че е необходимо да се проучи до каква степен стереотипните представи за пола се оспорват в класната стая;

9. призовава държавите членки и Комисията да премахнат пречките пред достъпа до формално и неформално образование, както и до учене през целия живот, като подобрят осведомеността и качеството на консултациите, предоставяйки финансова подкрепа, както и други видове подкрепа, например грижи за децата и грижи за възрастните хора, за да се даде възможност на жените и мъжете да се възползват от възможностите за учене през целия живот, като се възприеме подход, обхващащ различни поколения, и се насърчава ролята на европейските институции;

10. припомня, че е необходимо принципът на равенство между половете да бъде интегриран на всички равнища на образователната система, и подчертава необходимостта да се води борба срещу стереотипните представи, свързани с техническите дисциплини, които ограничават избора на момичетата на професия; отбелязва значението на представителството на жените в процеса на вземане на решения в учебните заведения, включително в училищата и университетите;

11. подчертава, че жените и момичетата са свободни да избират своя образователен път, професионален живот и кариера;

12. изразява загриженост във връзка с това, че жените, които имат деца, са дискриминирани на работното място поради това, че са майки, а не поради това, че резултатите от работата им са по-ниски от резултатите на техните колеги; настоятелно призовава държавите членки да насърчават активно положителния образ на майките като служители и да се борят срещу явлението „санкциониране на майчинството“, което е установено от редица изследвания;

13. призовава да се въведат механизми за финансиране с оглед на стимулирането на постигането на равно представителство в области, в които е налице неравновесие между половете, и подчертава необходимостта от данни, разбити по полов признак, с цел по-добро вникване в положението на момичетата, момчетата, мъжете и жените и съответно с цел да бъде възможно да се предприемат по-ефективни действия в отговор на дисбалансите; призовава Комисията да представи разграничени по пол и възраст данни за участието в програми за европейска мобилност с образователна цел, например в „Еразъм+“, „Творческа Европа“ и „Европа на гражданите“;

14. подчертава, че във всички държави членки рискът сред децата от бедност и социално изключване е тясно свързан с образователното равнище на техните родители и на лицата, които полагат грижи за тях, и по-специално на техните майки, с положението на родителите на пазара на труда и с техните социални обстоятелства, както и с услугите за подкрепа на семействата, предлагани от държавите; изтъква, че липсата на образование е важен рисков фактор за бедността и социалното изключване сред децата; отбелязва, че редица свързани със семейството фактори като нестабилността и начинът на живот на семейството, самотните родители, лошите условия на живот, проблемите, свързани с физическото и психичното здраве, и домашното насилие могат освен това да увеличат вероятността младите хора да изоставят преждевременно своето образование и обучение;

15. призовава Комисията и държавите членки да инвестират във формално и неформално образование и в учене през целия живот с оглед на борбата срещу бедността и увеличаването на представителството на жените в области, в които по традиция преобладават мъжете, като науката, технологиите, инженерните специалности, математиката и предприемачеството, като предлагат положителни примери за жени като ролеви модели и партньорски мрежи за наставничество, като по този начин се преодолеят стереотипните представи и предразсъдъците по отношение на половете;

16. изтъква, че бедността може да се отрази съзнателно или несъзнателно върху избора на образование от момчетата и от момичетата, като се допусне парите да се превърнат в определящ фактор; поради това подчертава, че съветите, предоставяни на семействата при консултациите за образователна ориентация, играят важна роля, като помагат на момчетата и момичетата да изберат правилно своето образование и съответно им предоставят възможност да реализират пълния си потенциал;

17. изтъква значението на спорта като инструмент за формиране на личността и като средство за предаване на ценности с оглед на преодоляването на предразсъдъците и стереотипните представи, които пречат на жените и мъжете да се развиват в

съответствие със своите очаквания и способности;

18. призовава държавите членки да поставят по-силен акцент върху значението на качественото физическо образование и за двата пола и предлага да се разработят необходимите стратегии за тази цел;

19. изтъква значението на образованието посредством спорта, както и потенциала на спорта да помогне на уязвимите в социално отношение млади хора да се върнат на правия път, и призовава държавите членки и спортните организации да насърчават политиките за равенство в рамките на различните състезания;

20. припомня по-специално правото на децата мигранти и децата бежанци – както момчета, така и момичета – на достъп до образование, като това е един от приоритетите на европейските общества; подчертава, че следва да се предприемат спешни мерки в областта на образованието на мигрантите както на равнището на ЕС, така и на национално равнище, с оглед на продължаващата криза с мигрантите; подчертава, че образованието е ключов фактор за интеграцията и пригодността за заетост и че евентуалното несправяне на националните образователни системи с това предизвикателство може да предизвика допълнителна културна сегрегация и да задълбочи социалното разделение; изтъква, че достъпът до образование – както в бежанските лагери, така и в общините, в които бежанците са настанени – което да отговаря на съответните стандарти за качество и което да бъде придружено от езикова и психологическа подкрепа, не трябва да се възпрепятства от бюрократичните и административните въпроси, свързани с признаването на статута на бежанец;

21. припомня, че жените и децата мигранти са сред най-уязвимите групи и са изложени на висок риск от икономическо и социално изключване във връзка с ограничаване на достъпа до първични здравни грижи и достойни жилищни условия;

22. подчертава, че е важно мъжете и момчетата да се ангажират активно с въпроса за равенството между половете, както и че програмите за равенство между половете в рамките на формалното и неформалното образование и ученето през целия живот трябва да привлекат като участници и момчетата и мъжете, с цел да се спомогне за преодоляване на социалното изключване и дискриминацията, които задълбочават бедността сред жените;

23. подчертава, че всяка една политика в областта на образованието, прилагана с оглед на взаимодействието между равенството между половете и бедността, трябва също да отделя специално внимание на ситуацията на жените и групите, които са подложени на множествена дискриминация;

24. изтъква, че вероятността при момчетата да напуснат училище с ниски квалификации или без каквито и да е квалификации е двойно по-голяма в сравнение с момичетата, но че социално-икономическата среда и социално-икономическото положение изглежда са по-важен определящ фактор за образователните обстоятелства и резултати, отколкото полът сам по себе си, и че съответно е необходимо вниманието да се насочи към социалните и икономическите предизвикателства, свързани с предлагането на възможности за качествено образование за всички, и призовава за оказване на подходяща образователна

подкрепа с оглед на преодоляването на този дисбаланс;

25. подчертава значението на ученето през целия живот за предоставяне на нови възможности на възрастните, които са били принудени да напуснат преждевременно училище или чийто първоначален избор на образование им е попречил да реализират пълния си потенциал или своите амбиции;

26. призовава Комисията и държавите членки да гарантират достъпа до програми за професионално обучение, предназначени за млади и възрастни, както и да популяризират тези програми; изтъква важната роля на Европейския социален фонд, който чрез финансиране на политики в областта на обучението помага за реализацията на пазара на труда, и приканва държавите членки и местните органи да насърчават използването му;

27. подчертава приноса на доброволческите асоциации и на сектора на услугите в тази област и настоятелно призовава държавите членки да подкрепят дейността им; припомня масовото участие на жените в незадължителното образование и други дейности, както и в оказването на подкрепа и в усилията за подобряване на възможностите за образование, например за бежанците и децата в неравностойно положение;

28. изтъква, че финансовата криза от 2008 г. забави развитието и интеграцията на жените на пазара на труда, където се отдава предпочитание на мъжете с равностойна квалификация; призовава Комисията да предприеме мерки за осигуряване на равенство в професионалното развитие, за да се избегне забавянето на професионалното развитие и изпадането в бедност на жените; призовава с оглед на увеличаването на броя на жените във всички области на пазара на труда и на осигуряването на равни възможности да се предприемат специални мерки за подкрепа, за да могат жените да съчетават трудовата си натовареност с обучението и същевременно да споделят семейните задължения със съпрузите си;

29. счита, че участието на момичетата в училищния живот е необходим елемент от усилията за предотвратяване на преждевременното напускане на училище, като се има предвид, че момичетата придобиват увереност чрез получаването на възможност активно да подобряват собствения си живот и живота на другите; отбелязва, че участието на момичетата може освен това да спомогне за промяна на възприятието на техните способности и да осигури, че те са възприемани като граждани и като активни членове на обществото, когато става дума за защита на индивидуалните права.

РЕЗУЛТАТ ОТ ОКОНЧАТЕЛНОТО ГЛАСУВАНЕ В ПОДПОМАГАЩАТА КОМИСИЯ

Дата на приемане	25.1.2016
Резултат от окончателното гласуване	+: 24 –: 4 0: 0
Членове, присъствали на окончателното гласуване	Isabella Adinolfi, Andrea Bocskor, Louise Bours, Nikolaos Chountis, Silvia Costa, Mircea Diaconu, Damian Drăghici, Jill Evans, María Teresa Giménez Barbat, Giorgos Grammatikakis, Petra Kammerevert, Rikke Karlsson, Andrew Lewer, Svetoslav Hristov Malinov, Curzio Maltese, Stefano Maullu, Luigi Morgano, Michaela Šojdrová, Yana Toom, Helga Trüpel, Sabine Verheyen, Julie Ward, Bogdan Brunon Wenta, Bogdan Andrzej Zdrojewski, Milan Zver
Заместници, присъствали на окончателното гласуване	Eider Gardiazabal Rubial, Dietmar Köster, Zdzisław Krasnodębski, Ernest Maragall, Algirdas Saudargas
Заместници (чл. 200, пар. 2), присъствали на окончателното гласуване	Gabriel Mato, Jaromír Štětina

РЕЗУЛТАТ ОТ ОКОНЧАТЕЛНОТО ГЛАСУВАНЕ ВЪВ ВОДЕЩАТА КОМИСИЯ

Дата на приемане	19.4.2016
Резултат от окончателното гласуване	+: 25 –: 2 0: 4
Членове, присъствали на окончателното гласуване	Maria Arena, Catherine Bearder, Beatriz Becerra Basterrechea, Malin Björk, Vilija Blinkevičiūtė, Anna Maria Corazza Bildt, Viorica Dăncilă, Iratxe García Pérez, Anna Hedh, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Elisabeth Köstinger, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Angelika Mlinar, Maria Noichl, Marijana Petir, Pina Picierno, João Pimenta Lopes, Terry Reintke, Jordi Sebastià, Michaela Šojdrová, Ernest Urtasun, Jadwiga Wiśniewska, Anna Záborská, Jana Žitňanská
Заместници, присъствали на окончателното гласуване	Rosa Estaràs Ferragut, Kostadinka Kuneva, Constance Le Grip, Evelyn Regner, Marc Tarabella
Заместници (чл. 200, пар. 2), присъстващи на окончателното гласуване	Julia Reid, Marco Zanni

ПОИМЕННО ОКОНЧАТЕЛНО ГЛАСУВАНЕ ВЪВ ВОДЕЩАТА КОМИСИЯ

25	+
ALDE	Catherine Bearder, Beatriz Becerra Basterrechea, Angelika Mlinar
EFDD	Marco Zanni
GUE/NGL	Malin Björk, Kostadinka Kuneva, João Pimenta Lopes
PPE	Anna Maria Corazza Bildt, Rosa Estaràs Ferragut, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Elisabeth Köstinger, Constance Le Grip
S&D	Maria Arena, Vilija Blinkevičiūtė, Viorica Dăncilă, Iratxe García Pérez, Anna Hedh, Maria Noichl, Pina Picierno, Evelyn Regner, Marc Tarabella
VERTS/ALE	Terry Reintke, Jordi Sebastià, Ernest Urtasun

2	-
EFDD	Julia Reid
PPE	Michaela Šojdrová

4	0
ECR	Jadwiga Wiśniewska, Jana Žitňanská
PPE	Marijana Petir, Anna Záborská

Легенда на използваните знаци:
+ : „за“
- : „против“
0 : „въздържал се“